

نکته‌هایی برای

مبلغان

که بعضی از کارهای مستحب با دلیل معتبر ثابت شده‌اند و انجام دادن آنها به قصد «ورود شرعی» مانعی ندارد؛ یعنی می‌توان آن کار مستحب را به عنوان اینکه از سوی شارع مقدس وارد و به آن دستور داده شده است، انجام داد؛ اما گاه دلیل معتبر شرعی بر «استحباب» برخی از کارها وجود ندارد، بلکه دلیل ضعیف و روایت غیر معتبری بر مستحب بودن آنها هست. در این صورت، اگر بخواهیم آن کار را بدین قصد انجام دهیم که شارع مقدس، دستورش را داده و مستحب شرعی و از سوی او «وارد» شده است، انجام دادن آن کار با چنین قصدی جایز و صحیح نیست، بلکه بدعت و حرام

بس نکته با تو گویم شاید ندیده باشی
تا دسته دسته نرگس زین باغ چیده باشی
در سه شماره پیشین، نکته‌هایی برای
مبلغان بیان گردید. اکنون به شش نکته دیگر
اشاره می‌کنیم.

نکته اول:

یکی از تعابیر و اصطلاحات فقهی این است که فلان عمل را به «قصد رجاء» انجام دهید. منظور از آن چیست؟
حضرت آیت الله فاضل لنکرانی در این باره فرموده‌اند: «رجاء» به معنای «امید» و «قصد رجاء» به معنای «امید ثواب» است. و در برخی از موارد که گفته می‌شود فلان کار را «رجاء» انجام دهید، بدین معنا است

حرمت ظلم و تجاوز به «حقوق الناس» می‌شود. البته در مواردی که طبق عرف عقلاً استثنایی واقع می‌شود، همچون بیمار اورژانسی در مطب دکتر و مانند آن، رعایت نکردن نوبت اشکالی ندارد.^۲

نکته سوم:

یکی از قالبهای جالب و جذاب در تبلیغ، تدریس، تحقیق و تألیف، قالب «شعر» است. بدین منظور، در هر شماره از مجله، اشعاری «موضوعی» و «کاربردی» را به شما تقدیم و عرضه می‌داریم. گفتنی است که موضوع نگاری و عنوان گذاریها از نگارنده است. امید است که به ذوق آید و به دل نشیند.

یک. توحید (سویژه برای شروع سخن)

به نام آن که دل کاشانه اوست

چراغ هر کسی در خانه اوست

است؛ زیرا حجت شرعی بر «استحباب» آن کار وجود ندارد و نسبت دادن آن به شارع مقدس دروغ است؛ ولی در همین موارد نیز، می‌توان آن کار را با اعتماد به همان روایت ضعیف و غیر معتبر انجام داد به این امید که شاید همان روایت ضعیف و غیر معتبر از سوی شارع مقدس صادر شده و انجام دادن آن کار، مطلوب او باشد. در این صورت نیز، برای انجام دادن این کار، ثواب انقیادی و اطاعت و بندگی، به انسان می‌دهند.^۱

نکته دوم:

یکی از سؤالات شرعی که گاه مطرح می‌گردد این است: آیا مراعات نوبت در اموری که طبق نوبت به کار افراد رسیدگی می‌شود، یک حق عقلایی و شرعی است و تخلف از آن حرام است؟

حضرت آیت الله مکارم شیرازی در

پاسخ به این استفتاء فرموده‌اند:

در حال حاضر که بسیاری از کارها در اجتماع به صورت صف و قرار گرفتن در نوبت انجام می‌گیرد، این امر یک حق عقلایی شمرده می‌شود و از بین بردن آن نیز نوعی ظلم به حساب می‌آید و مشمول ادله

۱. جامع المسائل، ۲ جلد، چاپ پنجم، قم، [بی نا]، مطبوعاتی امیر، ۱۳۷۷، ج ۲، ص ۱۷۲، س ۳۷۴.

۲. مجموعه استفتانات جدید، تهیه و تنظیم: ابوالقاسم علیان نژادی، ۲ جلد، چاپ دوم، قم، مدرسه الامام علی بن ابی طالب، ۱۳۷۶، ج ۱، ص ۴۸۹، س ۱۵۹۲.

آمده است، دارای ویژگی‌های ممتاز
زیر است که چگونگی و دانستن آن
خالی از لطافت و ظرافت نیست:

یک. عبارت «إِنَّا عَطَيْنَاكَ» فقط یک
بار در قرآن به کار رفته است.

دو. کلمه «الْكُوْتِر» فقط یک بار در
قرآن به کار رفته است.

سه. عبارت «فَصَلِّ لِرَبِّكَ» فقط یک
بار در قرآن به کار رفته است.

چهار. عبارت «وَأَنْخَرْ» فقط یک بار
در قرآن به کار رفته است.

پنج. عبارت «إِنَّ شَانِيكَ» فقط یک
بار در قرآن به کار رفته است.

شش. عبارت «هُوَ الْبَكْر» فقط یک
بار در قرآن به کار رفته است.^۱

نکته پنجم:

اکنون که سخن از شمیم بهشت،
حضرت فاطمه زهرا علیها السلام، به میان آمد،
شایسته است به نکته دیگری اشاره نماییم
و آن نکته این است که هنگام توسل به
حضرت چنین می‌گوییم و تلفظ می‌کنیم:

«يَا فَاطِمَةَ الرَّهْرَاءِ أَدْرِكُنَا!»

ای فاطمه زهرا! ما را دریاب!

۱. نگارنده در ذکر این نکته، وامدار شفاهی
استاد محسن قرائتی - حفظه الله - است.

دو. امام زمان علیه السلام

یک شب جمال رویت تشبیه ماه کردم
توبه ز ماه بودی من اشتباه کردم
سه. امام خمینی علیه السلام

من نمی‌دانم که اسلام از کجاست
من نمی‌دانم که ایمان از کی است
هر کسی دنبال چیزی می‌رود
کز نخستین روز دنبال وی است
من «خمینی» را ستایم زانکه او
هم «خم» است و هم «می» است و هم «نی» است
چهار. زبان حال جانبازان عزیز

(بویژه جانبازان شیمیایی)

اگر داغ دل بود ما دیده‌ایم

اگر خون دل بود ما خورده‌ایم

اگر دل، دلیل است آورده‌ایم

اگر داغ، شرط است ما برده‌ایم

(قیصر امین پور)

پنج. نکوهش طلب

دست طلب چو پیش‌کسانی می‌کنی دراز
پل بسته‌ای که بگذری از آبروی خویش
(صائب تبریزی)

نکته چهارم:

سوره «کوثر» که در شأن و مقام
والای همسر ولی و ولایت، «حضرت
فاطمه زهرا علیها السلام» نازل شده و در قرآن

أَغِيثِنَا». و در موارد همسان آن، مانند توسل و استغاثه به حضرت زینب عليها السلام، باید چنین بگوییم: «يَا زَيْنَبُ» (در حالت وقف = يَا زَيْنَبُ) «أَذْرِكُنَا» و یا «يَا زَيْنَبُ» (در حالت وقف = يَا زَيْنَبُ) «أَغِيثِنَا».

نکته ششم:

برخی بر این عقیده‌اند که ذکر «لا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» برترین ذکرهاست؛ اما برخی دیگر، از جمله اهل ولا، بر این عقیده‌اند که ذکر صلوات (اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ) برترین ذکرهاست، چرا که هر ذاکری با گفتن این ذکر، به سه اصل از اصول دین - بویژه اصل امامت و ولایت - شهادت می‌دهد و اقرار می‌کند و راه خویش را از دیگران متمایز و ممتاز می‌سازد:

یک. اللَّهُمَّ (اقرار به توحید و وحدانیت)؛

دو. صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ (اقرار به نبوت و رسالت)؛

سه. وَعَالَ مُحَمَّدٍ (اقرار به امامت و ولایت).

امید است که خدای کریم، ما را جزء ذاکران و صلوات‌گویان و صلوات‌مداران قرار دهد و بپذیرد.

شایان گفتن است که طبق قواعد دستور زبان عربی، چون کلمه «فاطمه» در این جمله، «منادا» واقع شده و کلمه «الزَّهْرَاءُ» درخشان و تابان» صفت برای «فاطمه» قرار گرفته است، هر دو کلمه در این عبارت باید به صورت مضموم، یعنی به صورت «يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءُ» خوانده و تلفظ شوند و در اینجا مفهوم و معنای اضافه «فاطمه = مُضَافٌ وَ الزَّهْرَاءُ = مَضَافٌ إِلَيْهِ» وجود ندارد تا به صورت «يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ» تلفظ گردد.

از سوی دیگر، چون منادا و مخاطب در این جمله، زن و مؤنث است، باید طبق قواعد دستور زبان عربی به جای «أَذْرِكُنَا» بگوییم: «أَذْرِكِنَا» پس این جمله ندایی را باید به صورت «يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ أَذْرِكِنَا» و تلفظ کنیم؛ همان گونه که در حالت استغاثه به حضرت نیز باید به جای «يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ أَعِيثِنَا»، بگوییم: «يَا فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ أَعِيثِنَا». و در صورتی که از کلمه «فاطمه» استفاده نکنیم، باید چنین بگوییم: «يَا زَهْرَاءُ» (در حالت وقف = يَا زَهْرَاءُ) «أَذْرِكِنَا» و یا «يَا زَهْرَاءُ» (در حالت وقف = يَا زَهْرَاءُ) «أَغِيثِنَا».